

ENGELLİ BİREYLERE İLİŞKİN İSTATİSTİKİ BİLGİLER

Araştırma Geliştirme ve Proje Dairesi Başkanlığı

Haziran/2014

VERİ TÜRÜ	VERİ KAYNAĞI
İSTİHDAM Devlet Personel Başkanlığı Türkiye İş Kurumu	 T.C. ÇALIŞMA VE İŞLERİ BAKANLIĞI
EĞİTİM Milli Eğitim Bakanlığı	
SOSYAL YARDIMLAR Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü	
BAKIM Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü	 T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
GELİR VERGİSİ İNDİRİMİ Gelir İdaresi Başkanlığı	
H SINIFI EHLİYET Emniyet Genel Müdürlüğü	

1. İSTİHDAM

1.1. İşçi Kadrosunda İstihdam

4857 sayılı İş Kanunu'na göre; "İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç engelli, kamu işyerlerinde ise yüzde dört engelli ve yüzde iki eski hükümlü işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler."

Türkiye İş Kurumu verilerine göre, 2002 yılından itibaren kamu kurumlarında ve özel sektörde engelli kotasında istihdam edilen işçilerin yıllara göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Veriler Türkiye İş Kurumu'nun web sitesinde aylık periyotlarda yayınlanmaktadır.

Tablo 1: Kamu kurumlarında ve özel sektörde engelli kotasında istihdam edilen işçilerin yıllara göre dağılımı

Yıllar	Başvuru	İşe Yerleştirme		Toplam
		Kamu	Özel	
2014(Mayıs)	22.252	-	-	12.329
2013	-	-	-	34.476
2012	83.955	-	-	35.531
2011	35.151	468	37.982	38.349
2010	36.144	295	31.962	32.257
2009	40.519	545	25.860	26.405
2008	48.480	427	21.540	21.967
2007	36.397	573	17.291	17.864
2006	28.236	1202	22.579	23.781
2005	25.859	1728	21.589	23.317
2004	38.955	1320	15.855	17.175
2003	49.218	464	12.017	12.481
2002	23.117	657	10.226	10.883

Kaynak: <http://www.iskur.gov.tr/kurumsalbilgi/istatistikler.aspx>

2014 yılı Mayıs ayı itibari ile İŞKUR'a kayıtlı 111.574 engelli kişi bulunmaktadır.

Tablo 2: Engelli çalıştırmakla yükümlü işyerinde çalışan engelli işçi sayısının yıllara göre dağılımı

Yıllar	Çalıştırmakla yükümlü olduğu engelli sayısı		Engelli çalışan sayısı		
	Kamu	Özel	Kamu	Özel	Toplam
2014(Nisan)	11.391	107.392	10.480	81.478	91.958
2013	12.504	103.509	11.804	80.434	92.238
2012	13.289	102.797	12.358	77.547	89.905
2011	13.511	91.877	12.347	71.088	83.435
2010	14.466	84.658	12.603	66.359	78.962
2009	14.634	75.243	12.653	58.876	71.529
2008	13666	75194	11286	55077	66.363

Kaynak: <http://www.iskur.gov.tr/kurumsalbilgi/istatistikler.aspx>

Tablo 3: Engelli çalıştırmakla yükümlü işyerlerinde açık kontenjan/kontenjan fazlası sayısı

Yıllar	Engelli açık kontenjan sayısı		Engelli kontenjan fazlası sayısı	
	Kamu	Özel	Kamu	Özel
2014(Nisan)	911	25.914	2.571	5.261
2013	700	23.075	2.990	5.820
2012	931	25.250	3.043	5.475
2011	1.164	20.789	3.015	5.270
2010	1.863	18.299	2.748	4.715
2009	1.981	16.367	2.548	4.693
2008	2380	20117	2073	4868

Kaynak: <http://www.iskur.gov.tr/kurumsalbilgi/istatistikler.aspx>

1.2. Memur Kadrosunda İstihdam

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre; “Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 3 oranında engelli çalıştırmak zorundadır.”

Devlet Personel Başkanlığı verilerine göre, 2001 yılından itibaren kamu kurumlarında engelli kontenjanında istihdam edilen engelli memurların yıllara göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 4: Kamu kurumlarında engelli kotasında istihdam edilen memurların yıllara göre dağılımı

Yıllar	Çalışan Engelli Sayısı
2014 (Haziran)	34.088
2013	32.021
2012	*
2011	20.829
2010	18.787
2009	10.357
2008	9.966
2007	9.193
2006	8.915
2005	8.717
2004	8.717
2003	6.727
2002	5.777
2001	4.911

*2012 yılının verisi DPB tarafından veri yayınlanmamıştır.

Tablo 5:

	Kişi Sayısı
Mevcut Memur Sayısı	1.974.414
Engelli Kontenjanı %3 (5)*	55.334
Çalışan Engelli Memur Sayısı	34.088
Açık Engelli Kontenjanı	23.545

*Emniyet Genel Müdürlüğünde Engelli Kontenjan Oranı Emniyet Hizmetleri Sınıfındaki Kadrolar Hariç Tutulmak Üzere %5 olarak uygulanmaktadır.

TBMM Genel Sekreterliği, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği, MİT Müsteşarlığı, Merkez Bankası, Ziraat Bankası ile Mahalli İdareler kadro ve pozisyonları bu sayılara dahil değildir (**Haziran 2014**)

Tablo 5: Kamu kurumlarında engelli kotasında çalışan memurların engel oranlarına, engel gruplarına ve eğitim durumlarına göre dağılımları (Haziran_ 2014)

		Kadın	Erkek	Toplam
Engel Oranı	40 - 60	5.631	20.565	24.196
	61 - 80	1.006	3.465	4.471
	81 - 100	836	2.585	3.421
	Toplam	7.473	26.6215	34.088
Engel Grubu	İşitme	560	1.502	2.062
	Dil ve Konuşma	85	278	363
	Süreçen	370	1.496	1.866
	Ruhsal ve Duygusal	66	398	464
	Zihinsel	254	1.273	1.527
	Ortopedik	2.642	8.335	10.977
	Görme	1.526	5.965	7.491
	Sınıflanamayan	1.970	7.368	9.338
	Toplam	7.473	26.615	34.088
Eğitim durumu	İlköğretim/ Ortaokul/ İlkokul	206	1.505	1.711
	İlköğretim/ Ortaokul	325	2.667	2.992
	Ortaöğretim	2.617	11.556	14.173
	2 Yıllık Yükseköğretim	1.787	4.758	6.545
	Lisans (4 Yıllık Yükseköğretim)	2.394	5.773	8.167
	Lisansüstü	144	356	500
	Toplam	7.473	26.615	34.088

Kaynak: http://www.dpb.gov.tr/istatistik_internet

Tablo 6: İstihdam Edilen Engelli Memurların Hizmet Sınıflarına Göre Dağılımları

Sınıflar	Kadın	Erkek	Toplam
Genel İdari Hizmetler Sınıfı	4.253	12.391	16.644
Sağlık ve Yardımcı Hizmetler Sınıfı	583	700	1.283
Teknik Hizmetler Sınıfı	166	1.043	1.209
Eğitim Öğretim Hizmetler Sınıfı	687	1.571	2.258
Avukatlık Hizmetleri Sınıfı	16	41	57
Din Hizmetleri Sınıfı	34	848	882
Yardımcı Hizmetler Sınıfı	1734	10.020	11.754
Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı	-	1	1
TOPLAM	7.473	26.615	34.088

1.3. Özürlü Memur Seçme Sınavı (ÖMSS)

Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınma Şartları İle Yapılacak Merkezi Sınav ve Kura Usulü Hakkında Yönetmeliğin 13 üncü maddesi ile kamu kurum ve kuruluşlarının bir sonraki yıl için engelli memur alımı yapacakları münhal kadrolarını ve bu kadrolara ilişkin nitelikleri ilgili yılın Ekim Ayı sonuna kadar on-line olarak Devlet Personel Başkanlığına gönderecekleri hüküm altına alınmıştır. Yönetmeliğin 5 inci maddesi hükmü çerçevesinde Devlet Personel Başkanlığı kamu kurum ve kuruluşlarına yerleştirilecek engellilerin tespiti amacıyla Özürlü Memur Seçme Sınavını (ÖMSS) ve/veya kurayı yapabilecek veya kendi adına yaptırabilecektir. Bu hükme istinaden, 19/10/2011 tarihi itibarıyla Devlet Personel Başkanlığı adına söz konusu ÖMSS sonucuna göre veya kura ile yerleştirme işlemlerini yapması için Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) Başkanlığı ile protokol imzalanmıştır.

Engelli memur seçme sınavı yapılmıştır. ÖMSS sonucu ile 2012 ve 2013 yılında yapılan yerleştirme sonuçlarına ilişkin sayısal bilgiler aşağıdaki tabloda verildiği gibidir.

Tablo 7: ÖMSS sonucu ile yerleşen adayların öğrenim durumlarına göre dağılımı

	Başvuru	Yerleştirme		Toplam
		2012 ÖMSS	2013 ÖMSS	
İlkokul/İlköğretim	65.800	988	591	1.579
Ortaöğretim	48.156	2.174	3.378	5.552
Önlisans	7.074	1.093	1.343	2.436
Lisans	5.145	999	614	1.613
		5.254	5.926	11.180

Kaynak: <http://www.osym.gov.tr/belge/1-14953/2013-omss-ozurlu-memur-secme-sinavi.html>

2. EĞİTİM

2.1. Örgün Eğitim

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü verilerine göre; özel eğitim okullarında, özel eğitim sınıflarında ve kaynaştırma sınıflarında öğrenim gören öğrenci sayılarının yıllara göre dağılımları aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Veriler Milli Eğitim Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı web sitesinde yıllık periyotlarda yayınlanmaktadır.

Tablo 8: Engelli öğrenci sayısının yıllara göre dağılımı

Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı			Toplam
			Özel Eğitim Okullarında	Özel Eğitim Sınıflarında	Kaynaştırma Eğitimde	
2013-2014	1.248	9.733	40.505	29.094	173.117	242.716
2012-2013	1.261	10.344	33.877	25.477	161.295	220.649
2011-2012	814	7.607	42.896	20.968	148.753	212.617
2010-2011	753	6.843	40.189	18.576	93.000	151.765
2009-2010	700	6.005	36.599	15.712	76.204	128.515
2008-2009	670	5.695	30.671	13.015	70.685	114.371
2007-2008	561	4.758	28.252	9.252	58.504	96.008
2006-2007	537	4.979	27.439	9.643	55.096	92.178
2005-2006	495	4.680	25.238	8.921	45.532	79.691
2004-2005	480	4.524	22.082	8.130	42.225	72.437
2003-2004	441	3.441	19.895	7.405	35.625	62.925
2002-2003	490	3.385	17.988	6.912	31.708	56.608
2001-2002	342	2.834	17.320	6.912	29.074	53.306
2000-2001	341	2.355	15.838	6.862	23.915	46.615
1999-2000	308	2.400	14.164	6.831	17.724	38.719

Kaynak: <http://sgb.meb.gov.tr/www/milli-egitim-istatistikleri-orgun-egitim-2012-2013/icerik/79>

2.2. Taşımali Eğitim

3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu göre; “Özürllüler İdaresi Başkanlığı tarafından engellilere yönelik olarak hazırlanan veya hazırlatılan projeler ile Başkanlığın bu konudaki faaliyetlerinde kullanılmak üzere, bu maddede sayılan gelirlerin % 5'e kadarı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulu kararıyla Başbakanlığa bağlı Özürllüler İdaresi Başkanlığı emrine tahsis edilebilir.”

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü verilerine göre; Taşımali Eğitim Projesi kapsamında okullara taşınan öğrencilerin sayısı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 9: Taşımali eğitim hizmetinden yararlanan öğrencilerin yıllara göre dağılımı

Yıllar	Öğrenci Sayısı	Ödeme Miktarı (TL)
2012-2013	46.095	94.886.434,43
2011-2012	41.000	70.000.000
2010-2011	36.245	56.262.000
2009-2010	31.982	43.641.000
2008-2009	27.145	34.856.000
2007-2008	24.314	27.375.000
2006-2007	21.813	18.900.000
2005-2006	16.171	9.680.000
2004-2005	6.901	1.929.000

652 Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'ye göre; “Engelli sağlık kurulu raporu düzenlemeye yetkili sağlık kurum veya kuruluşlarınca verilen sağlık kurulu raporuyla asgarî % 20 oranında engelli olduğu tespit edilen ve özel eğitim değerlendirme kurulları tarafından da eğitsel değerlendirme ve tanılamaları yapılarak 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında açılan özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde verilen destek eğitimini almaları uygun görülen görme, işitme, dil-konuşma, spastik, zihinsel, ortopedik veya ruhsal engelli bireylerin eğitim giderlerinin her yıl Maliye Bakanlığınca belirlenen tutarı, Bakanlık bütçesine bu amacla konulan ödenekten karşılanır..”

Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü verilerine göre; özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin ve bu öğrencilere ayrılan kaynak miktarının yıllara göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 10: Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin yıllara göre dağılımı

Yıllar	Öğrenci Sayısı	Ödenen Miktar (TL)	Özel, Özel Eğitim Okul/Kurum Sayısı
2014(Ocak)	275.886	129.665	1.795
2013	270.607	1.407.051.750	1.782
2012	255.848	1.263.384.975	1.748
2011	240.679	1.122.235.128	1.657
2010	223.920	906.720.974	1.860
2009	216.106	862.663.787	1.755
2008	205.831	830.961.428	1.486
2007	181.878	684.710.016	410
2006 (Haziran -Aralık)	82.952	263.187.188	104

3. SOSYAL YARDIMLAR

2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz Ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'a göre; uyarınca kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunmayan, sosyal güvenlik kuruluşlarından herhangi gelir veya aylık hakkından yararlanmayan, herhangi bir devamlı gelire sahip bulunmayan ve ilgili Kanuna göre belirlenen muhtaçlık sınırının altında geliri olan % 40 ve üzerinde engel oranına sahip 18 yaşın üstündeki engelli bireylere ya da 18 yaşın altında % 40 ve üzerinde engel oranına sahip engelli yakını olanlara maaş bağlanmaktadır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü'nden alınan verilerine göre 2022 sayılı Kanun kapsamında maaş alan engelli birey sayılarının yıllara göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Veriler Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü tarafından 6 ayda bir yayınlanmaktadır.

Tablo 11. Yaşlı maaşı alan kişilerin yıllara göre dağılımı

Yıllar	Yaşlı (65 Yaş Üstü)	
	Kişi Sayısı	Tutar (Milyon TL)
2013(Mart)	665.918	250.687.269,43
2012	668.351	1.046.021.987,80
2011	797.426	1.055.399.008,79
2010	848.826	1.059.709.361,30
2009	859.516	1.027.285.080,93
2008	867.035	948.487.997,54
2007	903.283	914.666.075,43
2006	927.077	747.351.963,70
2005	938.677	664.500.167,76
2004	792.046	585.861.163,00
2003	770.204	551.986.450,00
2002	746.468	234.766.133,00

Kaynak: <http://www.sgk.gov.tr>

Tablo 12: Engelli maaşı alan engellilerin yıllara göre dağılımı

Yıllar	Bakıma Muhtaç Engelli (%70 ve Üzeri)		Engelli (%40-%69)		Engelli Yakını Aylığı (18 Yaş Altı)		Silikozis	
	Kişi Sayısı	Tutar (Milyon TL)	Kişi Sayısı	Tutar (Milyon TL)	Kişi Sayısı	Tutar (Milyon TL)	Kişi Sayısı	Tutar (Milyon TL)
2013(Mart)	209.719	249.160.643,92	305.849	234.214.064,92	65.163	51.019.219,18	198	341.913,97
2012	201.670	847.471.944,49	298.617	848.563.035,50	59.517	167.883.076,60	200	1.251.136,31
2011	187.711	689.014.266,30	293.141	753.246.170,40	59.558	145.382.415,80	153	304.929,14
2010	168.559	616.041.424,05	290.558	728.116.114,13	55.727	151.610.423,07		
2009	142.288	565.064.743,15	275.028	632.946.356,19	44.541	141.230.699,46		
2008	114.518	396.420.446,93	255.990	581.925.601,02	28.631	91.794.787,70		
2007	92.904	299.814.374,59	239.110	516.849.574,60	8.877	26.973.748,10		
2006	82.891	159.842.641,67	233.910	377.628.856,50				
2005	84.072	88.127.785,20	243.519	251.254.286,40				
2004	79.811	53.206.010,00	220.600	149.757.612,00				
2003	72.805	48.105.959,00	204.332	136.999.430,00				
2002	68.598	19.863.694,00	193.780	56.992.883,00				

Kaynak: <http://www.sgk.gov.tr>

Tablo 14: Engelli maaşı alan engellilerin aldıkları maaş miktarı (2013 Ocak_Aralık)

Aylık Türü	Bir Aylık Toplam (TL)	Üç Aylık Miktar (*) (TL)
		376,79
Bakıma muhtaç yaşlı aylığı (65+ (%70 üzeri Engelli))	125,60	
Engelli aylığı (%40-%69 Engelli)	251,19	753,58
Bakıma muhtaç Engelli aylığı (%70 Engelli)	376,79	1.130,37
Engelli yakını aylığı (%40 Engelli) (18 yaş altı)	251,19	753,58
Engelli Silikozis Hastaları		
Engel Oranı %15-%34	542,70	1.628,11
Engel Oranı %35-%54	620,23	1.860,69
Engel Oranı %55 +	697,79	2.093,28

Kaynak: <http://www.sosyalyardimlar.gov.tr/tr/html/11873/Turkiye-Sosyal-Yardim-Istatistikleri>

4. BAKIM HİZMETİ

4.1. Evde Bakım Hizmeti

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü verilere göre evde bakım hizmetinden yararlanan kişilerin yıllara göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 14: Evde bakım hizmetinden yararlanan engelli sayısının yıllara göre dağılımı

Yıllar	Engelli Sayısı	Evde Bakım Ödeme Miktarı(TL)
2014(Haziran)	442.095	1.984.259.370
2013	427.434	3.449.908.836
2012	398.335	2.944.114.529
2011	347.756	2.214.804.515
2010	284.595	1.483.480.030
2009	210.320	869.362.353
2008	120.000	417.603.212
2007	30.638	35.386.656

Kaynak: EYHGM

4.2. Kuruluşlarda Bakım Hizmeti

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü verilere göre; resmi rehabilitasyon merkezlerine ve bu merkezlerde bakılan engelli kişilere ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 15: Resmi Bakım ve Rehabilitasyon Merkez Sayısı

Yıllar	Merkez Sayısı			Toplam
	Yatılı	Gündüzlü	Umutevi	
2014 (Şubat)	82	5	48	135
2013	81	6	48	135
2012	97	7		104
2011	84	7		91
2010	72	7		79
2009	62	10		72
2008	57	15		72
2007	47	17		64
2006	41	25		66
2005	35	33		68
2004	32	29		61
2003	22	26		48
2002	21	26		47

Kaynak: EYHGM

Tablo 16: Kuruluş kapasitelerine ve bakım hizmetinden yararlanan engelli sayısının yıllara göre dağılımı

Yıllar	Engelli Sayısı			Kapasite
	Yatılı	Gündüzlü	Toplam	
2014(Şubat)	5.536	441	5.977	6.304
2013	5.451	441	5.892	6.293
2012	5.112	460	5.586	6.055
2011	4.708	454	5.162	5.833
2010	4.490	415	4.905	5.468
2009	4.190	379	4.569	4.758
2008	3.802	470	4.272	4.098
2007	3.458	634	4.092	3.434
2006	3.070	1.584	4.654	3.027
2005	2.658	2.287	4.945	2.755
2004	2.441	1.978	4.419	2.415
2003	2.162	2.768	4.930	2.086
2002	1.843	2.065	3.908	1.943

Kaynak: EYHGM

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü verilere göre; resmi rehabilitasyon merkezlerinde kurum bakımı için bekleyen engelli sayısı ve bu kişilere ayrılan ödenek miktarları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 17: Kuruluşlarda bakım hizmeti için bekleyen engelli sayısının yıllara göre dağılımı

Yıllar	Resmi Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri	
	Kurum Bakımı İçin Kayıtlarımızda Bekleyen Engelli Sayısı	Yıl Sonu İtibariyle Harcanan Ödenek Miktarı (Evde Bakım + Özel Bakım Hariç)
2013	0	247.627.253
2012	0	218.660.260
2011	0	201.342.062
2010	0	168.074.188
2009	1.723	150.191.203
2008	2.131	123.004.578
2007	3.478	96.072.103
2006	3.729	65.775.165
2005	3.658	44.844.561
2004	3.391	34.613.741
2003	3.097	25.897.566
2002	2.647	13.021.183

Kaynak: EYHGM

4.3. Özel Bakım Merkezleri

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü verilere göre; özel bakım merkezlerine ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 18: Özel bakım merkezlerinde bakım gören engellilerin yıllara göre dağılımı

Yıllar	Merkez Sayısı	Kapasite	Bakılan Engelli Sayısı	Kurumda Bakım Ödeme Miktarı(TL)
2014(Haziran)	150	13.331	10.166	100.140.408
2013	147	13.325	10.169	-
2012	148	12.869	9.328	137.081.473
2011	100	8651	6.707	84.639.610
2010	77	7065	4.331	45.678.758
2009	44	3744	2.144	17.019.207
2008	20	2003	768	5.435.294
2007	10	915	351	1.202.583

Kaynak: EYHGM

4.4. Yaşlı Bakım Hizmetleri

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü verilere göre; huzurevlerine ilişkin bilgiler aşağıdaki yer almaktadır.

Tablo 19: Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğüne Bağlı resmi huzurevlerinin yıllara göre dağılımı

Yıllar	Huzurevi Sayısı	Kapasite
2013 (Eylül)	110	11.829
2012	106	11.706
2011	102	9783
2010	97	9260
2009	81	8126
2008	79	8002
2007	70	7552
2006	69	7605
2005	66	7173
2004	62	6760
2003	63	6580
2002	63	6477

*SGK' dan devreden huzurevleri dahil

Tablo 20: Huzurevi Sayıları ve kapasiteleri

	Huzurevi Sayısı	Kapasite
Diğer Bakanlıklara Bağlı Huzurevleri	2	566
Belediyelere Bağlı Huzurevleri	20	2.013
Dernek ve Vakıflara Ait Huzurevleri	30	2.482
Özel Huzurevleri	140	6.901
Azinlıklara Bağlı Huzurevleri	7	920

Yaşlılara Hizmet Sunan Gündüzlü Resmi ve Özel Kuruluşlar

	Huzurevi Sayısı	Hizmet Alan
Resmi Yaşlı Hizmet Merkezleri	5	1.238
Özel Yaşlı Hizmet Merkezleri	2	15

5. GELİR VERGİSİ İNDİRİMİ

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre; "Çalışma gücünün asgarî % 80'ini kaybetmiş bulunan hizmet erbabı birinci derece engelli, asgarî % 60'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ikinci derece engelli, asgarî % 40'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ise üçüncü derece engelli sayılır ve aşağıda engellilik dereceleri itibariyle belirlenen aylık tutarlar, hizmet erbabının ücretinden indirilir."

Gelir İdaresi Başkanlığı verilerine göre gelir vergisi indiriminden yararlanmaya başlayan engelli bireylerin yıllara göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Veriler Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yılda bir yayınlanmaktadır.

Tablo 21: Engellilik indiriminden faydalanan kişilerin sayısı

Yıllar	Engellilik İndiriminden Faydalanan Kişi Sayısı			Toplam
	Çalışma Gücü Kayıp Oranları (%)			
	40-59	60-79	80-100	
01.01.1981-31.03.1999	44.001	10.504	10.253	64.758
01.04.1999-31.12.2011	101.009	37.664	34.013	172.686
Toplam	145.010	48.168	44.266	237.444

Kaynak: http://www.gib.gov.tr/fileadmin/user_upload/VI/SIIVI.htm

Yıllar	Engellilik İndiriminden Faydalanan Kişi Sayısı				Toplam
	Çalışma Gücü Kayıp Oranları (%)				
	0-39	40-59	60-79	80-100	
01.01.2012-31.12.2012	9.671	15.026	7.134	4.358	36.129
01.01.2013-31.12.2013	11.026	22.022	9.875	5.723	48.679

6. H SINIFI SÜRÜCÜ BELGESİ

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na göre; "H" Sınıfı Sürücü Belgesi, "Özel tertibatlı olarak, imal, tadil veya teçhiz edilmiş motosiklet veya otomobil türünden araçları kullanacak hasta veya engellilere, verilen sürücü belgeleridir.

Tablo 22:H sınıfı ehliyet alan kişilerin yıllara göre dağılımı

Yıllar	Kişi Sayısı
2012	47.534
2011	47.906
2010	44.423
2009	36.527
2008	33.443
2007	30.840
2006	28.597
2005	26.709
2004	24.680
2003	23.085

Kaynak: <http://www.egm.gov.tr>

7. ULUSAL ENGELLİLER VERİTABANI

Genel Müdürlüğümüz bünyesinde oluşturulan Ulusal Özürlüler Veritabanı (ÖZVERİ), yetkili sağlık kuruluşları tarafından Engelli Sağlık Kurulu raporu almış ve veri tabanımıza bilgi akışı sağlanabilen bazı kamu kurum ve kuruluşlarına herhangi bir sebepten dolayı başvurmuş engelli bireylerin verilerinin derlenmesi ile oluşturulmuştur. Dolayısıyla Türkiye'de yaşayan tüm engelli bireyleri kapsamamaktadır.

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü verilerine göre ÖZVERİ' de kayıtlı engelli bireylerin engel türüne, engel oranına ve yaş grubuna göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından her gün güncellenmektedir.

Ulusal Engelliler Veritabanı'nda kayıtlı, adresi, engel grubu ve engelli sağlık kurulu rapor bilgileri bilinen, yaşayan toplam **1.802.863** engelli bireye ilişkin dağılımlar aşağıda verilmiştir.

1. Engel Grubuna Göre Dağılım

ENGEL GRUBU	ENGELLİ SAYISI
Dil ve Konuşma	49.925
Görme	269.665
İşitme	200.549
Ortopedik	403.006
Ruhsal ve Duygusal	213.083
Süreğen Hastalıklar	976.752
Zihinsel	548.896
TOPLAM	1.802.863

*Bir kişi birden fazla gruba dâhil olabileceğinden,
satırlar toplamı “TOPLAM” satırından büyük çıkabilir.

2. Engel Oranlarına Göre Dağılım

ORAN	ENGELLİ SAYISI
00-09	61.545
10-19	71.655
20-29	143.295
30-39	86.703
40-49	209.941
50-59	294.970
60-69	162.705
70-79	236.855
80-89	229.581
90-100	305.613
TOPLAM	1.802.863

3. Yaş grubuna Göre Dağılım

YAŞ GRUBU	ENGELLİ SAYISI
00-04	31.701
05-09	104.300
10-14	145.829
15-19	127.465
20-24	112.973
25-29	116.047
30-34	121.629
35-39	121.910
40-44	128.842
45-49	117.814
50-54	108.265
55-59	95.036
60-64	87.656
65-69	79.682
70-74	74.516
75-79	70.429
80-84	82.643
85+	76.126
TOPLAM	1.802.863

4. Cinsiyet Bazında Dağılım

ENGEL GRUBU	ENGELLİ SAYISI
Erkek	103.6883
Kadın	765.980
TOPLAM	1.802.863